

UDC: 811.111'42

DOI: <https://doi.org/10.18485/philologia.2017.15.15.2>

■ DA LI SE STRUKTURA NAUČNIH RADOVA AUTORA SA JUŽNOSLOVENSKOG GOVORNOG PODRUČJA PRIBLIŽILA MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA?

KATARINA ILIĆ¹
Klinički centar Niš
Srbija

Ovaj rad ima za cilj da prouči strukturu naučnih radova autora sa južnoslovenskog govornog područja koji pišu na engleskom jeziku iz oblasti nauke o jeziku kako bi se ustanovilo u kojoj meri su se autori iz Srbije i zemalja u regionu približili međunarodnim konvencijama po ovom pitanju. Analizirana je segmentacija teksta na retoričke celine, kao i diskursne radnje zastupljene u svakoj celini. Istraživanje je izvršeno na korpusu od 40 radova objavljenih u srpskim časopisima u periodu od 2010. do 2017. godine. Rezultati ukazuju na evidentan pomak kada je u pitanju broj retoričkih celina, što nije slučaj sa strukturom i organizacijom samih odeljaka.

Ključne reči: akademski diskurs, međunarodna akademska zajednica, pisane norme, segmentacija teksta na retoričke celine.

1. UVOD

Polazna ideja ovog istraživanja zasniva se na stavu da akademski stil pisanja treba prilagoditi publici za koju je naučnoistraživački rad namenjen. U tom smislu, akademsko pisanje za međunarodnu čitalačku publiku uključuje korišćenje normi koje su zastupljene u anglofonom naučnom stilu, imajući u vidu da engleski jezik predstavlja zajednički jezik akademske zajednice. Praćenje ovih konvencija ima za cilj bolje prihvatanje naučnog članka na međunarodnom nivou, a time i njegovo adekvatno vrednovanje. Ovaj stav može se primeniti i na autore iz južnoslovenske govorne sredine koji u sve većoj meri pišu ne samo na maternjem, već i na engleskom jeziku, i teže da svoj naučni rad prezentuju široj akademskoj zajednici.

U ovom radu biće ispitana hipoteza da autori iz različitih govornih sredina koncipiraju svoje naučnoistraživačke tekstove u skladu sa obrascima sopstvene kulture,

1 Kontakt podaci (Email): katarina.iiilic@gmail.com

te da ne postoji univerzalni standard kako ovakav tekst treba da izgleda. Međutim, smatra se da radove koji su namenjeni međunarodnoj čitalačkoj publici odlikuje retorička organizacija delova i celine koja je prihvaćena na internacionalnom nivou. S tim u vezi, cilj ovog istraživanja biće oslikavanje retoričke organizacije naučnoistraživačkog članka autora iz Srbije i zemalja u regionu koji pišu na engleskom jeziku i njeno upoređivanje sa konvencionalnim modelom prihvaćenim u međunarodnoj akademskoj zajednici.

Brojna kontrastivna istraživanja akademskog diskursa u drugoj polovini dvadesetog veka su potvrdila pretpostavku da plasiranje naučne informacije u velikoj meri zavisi od kulture. Jedno od prvih je izveo Robert Kaplan, polazeći od ideje da se logika, kao osnova retorike, razvila iz kulture, te da nije univerzalna (Kaplan 1966: 2). U istom smeru je razmišljao Džon Hajnds, govoreći da postoje određene kulture koje veruju da autor nosi odgovornost za razumevanje teksta jer će svoje pisanje učiniti razumljivim, dok je u drugim kulturama zastupljena ideja da interpretacija rada zavisi od čitaoca (Hinds 1987: 22). Smatra se da anglofoni autori propagiraju „reader-friendly discourse“, što bi značilo da autor ulaže napor kako bi pomogao čitaocu da razume sadržaj (Blagojević 2012: 81). To podrazumeva eksplicitno iznošenje ideja, jasne rečenice, segmentaciju teksta na retoričke celine, korišćenje signala koji olakšavaju praćenje ideja i drugo. Svi ovi elementi pripadaju području metadiskursa, koji, kako Markanen navodi, pomaže čitaocu da organizuje, interpretira i evaluiira informacije u tekstu (Markanen *et al.* 1993: 138).

Jedna od osnovnih strategija koja je „prijateljski nastrojena“ prema čitaocu i u velikom meri olakšava praćenje članka je njegovo strukturisanje na tematske, odnosno retoričke celine. Pod retoričkom organizacijom naučnih radova podrazumevamo njegove sastavne delove, odnosno celine veće od pasusa, tačnije organizaciju i strukturu poglavlja, pa i čitavog teksta (Polovina 1982: 125). Poznato je da je u međunarodnoj akademskoj zajednici prihvaćen IMRaD format (Introduction – Method – Results – and- Discussion) akademskog rukopisa koje je prisutan u većini naučnih radova (Nair/ Nair 2014: 13), ali je svakako neophodno pažljivo pročitati „uputstva za autore“ časopisa pre nego što se počne sa pisanjem (Eksner 2016). Gorepomenuta struktura, međutim, nije previše zastupljena u radovima autora iz Srbije i regiona, s obzirom na to da njih karakteriše mali broj celina, neretko i samo jedna (Blagojević 2010: 535). Prva značajnija sistematska istraživanja retoričke strukture naučnog teksta počinju sa Džonom Svejzom koji je, koncipirajući svoj CARS (Creating a Research Space) model, olakšao potonje napore da se identifikuje retorička struktura naučnog teksta. Međutim, kako autorka Po zaključuje, kada je reč o strukturi pojedinačnih retoričkih celina, pažnja je uglavnom bila skoncentrisana na apstrakt i uvod, dok metode, rezultati, diskusija i zaključak nisu obrađivani u velikoj meri. (Pho 2008: 2).

Značaj analize teksta kao celine, odnosno analize nadrećeničnog nivoa, od domaćih autora uočio je Bugarski (2003: 229-230), navodeći da se tekst razlikuje od prostog nizanja rečenica zbog svoje organizacije koja mu obezbeđuje jedinstvenost, celovitost i povezanost. Strukturom akademskih tekstova iz oblasti društvenih nauka takođe su se bavili Blagojević (2012) i Lakić (2010). Ipak, sistematičan pristup tekstu kao celini, uključujući svaki pojedinačni deo, od uvoda do zaključka, i dalje ostaje neistraženo područje u okviru analize akademskog diskursa, te ostavlja prostor za dalja istraživanja.

2. ISTRAŽIVAČKI MODEL I METODE

Kako Džon Svejz (Swales 1990: 128) navodi, u literaturi se uočava vrlo malo pokušaja da se definiše odgovarajuća metodologija koja bi se koristila u analizi naučnog članka. Model koji će biti primenjen u ovom istraživanju predstavljaće kombinaciju modela Svejza, Po i Blagojević, gde Svejz (Swales 1981, 1990), postavljajući temelje ovakvih istraživanja, razlaže „korake“ i „stavove“ u uvodu, a Po (Pho 2008) daje sistematičan pregled svih retoričkih celina naučnog rada. Blagojević (2010), služeći se gorepomenutim teorijskim okvirom, u svakoj celini identifikuje korišćene diskursne radnje.

Korpus istraživanja čini 40 naučnih članaka iz oblasti nauke o jeziku pisanih od strane autora iz Srbije, Crne Gore, Makedonije i Bosne i Hercegovine na engleskom jeziku. Tekstovi su preuzeti iz časopisa *Facta Universitatis*, serija jezik i književnost, *Nasleđe*, *Philologia* i *Belgrade: English Language and Literature Studies*. Svi radovi su objavljeni u periodu od 2010. do 2017. godine, a iz svakog časopisa je analizirano po deset tekstova.

3. REZULTATI I DISKUSIJA

3.1. SEGMENTACIJA TEKSTA NA RETORIČKE CELINE

Kako je postojanje što većeg broja retoričkih celina u tekstu jedan od osnovnih standarda pisanja za međunarodnu čitalačku publiku, ova studija pokazuje da su se autori iz Srbije i zemalja u okruženju približili opšteprihvaćenim normama segmentacije teksta, što se može videti u tabeli koja sledi.

Tabela 1. Segmentacija teksta na retoričke celine

	Broj eksplicitno izraženih retoričkih celina u korpusu
Bez retoričkih celina	4
Sa dve retoričke celine	0
Sa tri retoričke celine	5
Sa više od tri retoričke celine	31

Međutim, ono što se znatno razlikuje od autora sa anglofonog govornog područja jesu same celine koje sačinjavaju tekst. Pokušaj identifikovanja IMRaD formata u tekstovima autora južnoslovenskog porekla naišao je na poteškoće, s obzirom na izraženi varijetet samih celina, odnosno njihovih naziva. Naime, svega nekoliko tekstova odlikuje ova struktura, dok većina, nakon *Uvoda*, sadrži celinu koja se najčešće naziva *Theoretical Background* (*Teorijska razmatranja*), a potom *Data Analysis* (*Analiza podataka*), odnosno *Experiment* (*Eksperiment*), ili *Present Study* (*Studija*). Treća uočena

mogućnost je postojanje retoričkih celina imenovanih na osnovu teme koja se obrađuje u datom odeljku, a ne opštim nazivom. Ono što je zajedničko za najveći broj radova sa više od jedne retoričke celine jeste eksplicitno imenovan *Uvod* i *Zaključak*.

Naredni odeljci baviće se diskursnim radnjama koje su najčešće zastupljene u svakoj pojedinačnoj retoričkoj celini u radovima koji čini korpus istraživanja.

3.2. NAČIN STRUKTURISANJA ODELJKA *UVOD*

Analiza korpusa pokazala je da svi tekstovi koji sadrže više od jedne retoričke celine poseduju i odeljak koje je eksplicitno nazvan *Uvod*. Ovaj segment u velikoj meri olakšava snalaženje kroz sam članak, prvenstveno iz razloga što čitalac može uvideti da li je konkretan rad za njega relevantan. Kada je reč o diskursnim radnjama, karakteristično je to da većina uvoda sadrži neki vid predstavljanja teme. Konkretno, uočeno je 9 diskursnih radnji koje se pojavljuju u uvodnim delovima obrađenog korpusa:

1) Utvrđivanje cilja rada

"This paper aims at broadening the existing research on parliamentary discourse, by examining the form of Members of Parliament's (hereinafter MPs) questions in New Zealand House of Representatives." (*Nasleđe/36*, str. 234)

2) Isticanje namera istraživača

"We want to present the most frequent meanings that can be expressed by the use of premodifying adjectives as our aim in the paper..." (*Facta Universitatis/12 No. 2*, str. 126)

3) Zauzimanje polazne osnove

"Although research into multimodal discourse has been extensive in many genres, political cartoons have received relatively little scholarly attention so far. Still, there have been several studies (e.g. Bounegru & Forceville 2011; Forceville 2005; El Refaie 2003; Negro Alousque 2013) which pertain to the ways this example of multimodal discourse communicates with readers..." (*Facta Universitatis/14 No. 2*, str. 117)

4) Razjašnjenje koncepata

"Language for specific purposes (LSP) refers to the language teaching approach intended to satisfy the demands of a special group of people belonging to a discourse community and communicating in a special discourse." (*Facta Universitatis/12 No. 2*, str. 115)

5) Isticanje teme i njeno obrazloženje

"The present study therefore focuses on one particular metrical rule from GTTM which introduces several conflicting factors in metrical inference (MPR5). It mostly deals with the concept of "length" (duration) and is defined as follows in the original text..." (*Facta Universitatis/13 No. 2*, str. 79–80)

6) Opis uzorka/instrumenata

"A total of thirty-five anti-proverbs from English and thirty-seven anti-proverbs from Serbian are examined." (*Facta Universitatis/14 No. 2*, str. 130)

7) Razjašnjenje strukture rada

"The paper is structured as follows: Section 2 outlines the theoretical framework of Conceptual Metaphor Theory and Conceptual Metonymy Theory, while Section 3 presents the research methodology. The results of the research are presented in

Section 4, followed by Section 5, which summarizes the main findings of the research." (*Nasleđe/32*, str. 52)

8) Iznošenje hipoteze

"Since this research investigates the problems caused by false friends in translation, it is hypothesized that if translation learners identify the similarities and the differences between the source language (English) and the target language (Serbian) they can avoid the trap of false friends." (*Philologia/12*, str. 24)

9) Pregled postojećih istraživanja

"Previous research on modality in legal settings has, predominantly, been oriented towards exploring grammatical means of expressing modality in legislative writing (Williams 2007: 75–143; Foley 2001: 185–195)." (*Bells/7*, str. 193–194)

Tabela 2. Kvantitativna analiza tipova diskursnih radnji u odeljku *Uvod*

Tip diskursne radnje	Broj ponavljanja diskursne radnje
Utvrđivanje cilja rada	11
Isticanje namera istraživača	6
Zauzimanje polazne osnove	30
Razjašnjenje koncepata	13
Isticanje teme i njeno obrazloženje	10
Opis uzorka/instrumenata	3
Razjašnjenje strukture rada	7
Iznošenje hipoteze	2
Pregled postojećih istraživanja	7

Iz tabele se može zaključiti da uvodni deo najvećeg broja radova sadrži zauzimanje polazne osnove, što je potpuno objašnjivo jer ovaj odeljak treba da predstavlja vizit-kartu svakog rada i, kako sama reč kaže, uvede čitaoca u tematiku teksta. To takođe važi i za ostale radnje koje se odnose na prezentovanje konkretnog istraživanja.

3.3. NAČIN STRUKTURISANJA ODELJKA *TEORIJSKA RAZMATRANJA*

Odeljak *Teorijska razmatranja* ne pripada IMRaD formatu akademskih tekstova. Naime, anglofoni autori se takođe bave pregledom prethodnih istraživanja, ali je ovaj segment smešten u uvodu, dok autori sa južnoslovenskog govornog područja veoma često posvećuju poseban odeljak pregledu literature.

Istraživanjem su uočene sledeće diskursne radnje:

1. Pregled postojećih istraživanja

"Other authors explore the link between cleanliness and morality by analyzing colours and smells associated with cleanliness and dirt. Sherman and Chlore (2009)

claim that ideas of dirtiness and impurity are themselves grounded in the perceptual experience of the colour black, which is seen not just as the opposite of white but also as a potent impurity that can contaminate whiteness." (*Bells/4*, str. 30)

2. Razjašnjenje koncepata

"Metaphors and metonymies have traditionally been regarded as figures of speech, ornamental devices primarily (or exclusively) pertaining to the field of literature, specifically rhetoric or stylistics." (*Nasleđe/32*, str. 52).

3. Zauzimanje polazne osnove

"Research on L1 transfer has mostly focused on the adult population of second language learners, with the majority of studies providing evidence of transfer effects with this group of learners. Such findings are compatible with general intuition and practical experience of L2 learning." (*Philologia/11*, str. 35)

Tabela 3 pokazuje rastrostranjenost ovih diskursnih radnji.

Tabela 3. Kvantitativna analiza tipova diskursnih radnji u odeljku *Teorijska razmatranja*

Tip diskursne radnje	Broj ponavljanja diskursne radnje
Pregled postojećih istraživanja	14
Razjašnjenje koncepata	16
Zauzimanje polazne osnove	5

3.4. NAČIN STRUKTURISANJA ODELJKA METODE

Pored prethodnog, ni ovaj odeljak nije dovoljno istražen, kako u anglofonom, tako i u južnoslovenskom akademskom stilu pisanja. U slučaju da ovaj segment nije eksplicitno imenovan u tekstovima obrađenog korpusa, metode istraživanja objašnjene su u odseku koji se zove *Analiza podataka*, a nekada čak i u uvodnom delu. Autori sa južnoslovenskog govornog područja ne odstupaju znatno od svojih inostranih kolega kada je reč o tipovima diskursnih radnji u ovom delu, tako da se može zaključiti da uspešno ispunjavaju norme međunarodne diskursne zajednice. U tom smislu, uočavaju se sledeće diskursne radnje:

1. Opis uzorka/instrumenata

"I conducted this study in my own two sections, the advanced-level writing course for undergraduate 3rd year ESL students at the University of Bihać. My particular section met three days per week in 45-minute class sessions." (*Philologia/11*, str. 51.)

2. Opis procedure analize podataka

"In brief, the Metaphor Identification Procedure (MIP) includes the following steps (Pragglejaz 2007: 3): (1) read the entire text-discourse to establish a general understanding of the meaning; (2) determine the lexical units in the text-discourse; for each lexical unit in the text ..." (*Nasleđe/32*, str. 54)

3. Isticanje cilja rada

"The aims of the research are the following: 1. to help the seventh-grade primary-school pupils overcome some obstacles they have while translating English-Serbian

false friends into Serbian, 2. to help them find the adequate equivalents for 20 English-Serbian false friends and 3. to introduce some elements of contact language culture into teaching English as a foreign language." (*Philologia/12*, str. 26)

Kao što se može videti iz navedenog, tipovi diskursnih radnji koji se javljaju u *Metodama* kod analiziranih autora tipični su i za međunarodnu zajednicu, sa izuzetkom iznošenja ciljeva istraživanja, koji su karakterističniji za uvodni deo članka. Naredna tabela pokazuje kvantitativnu distribuciju diskursnih radnji.

Tabela 4. Kvantitativna analiza tipova diskursnih radnji u odeljku *Metode*

Tip diskursne radnje	Broj ponavljanja diskursne radnje
Opis uzorka/instrumenata	11
Opis procedure analize podataka	10
Isticanje cilja rada	3

3.5. NAČIN STRUKTURISANJA ODELJKA ANALIZA PODATAKA

Odeljak koji autori iz Srbije i regiona nazivaju *Analiza podataka* se kod anglofonih autora identifikuje kao *Rezultati i diskusija*. Neki od analiziranih radova sadrže kako *Analizu podataka* tako i *Rezultate i diskusiju*, ali to nije slučaj kod svih, tako da se ne može ustanoviti kao pravilo. Kada je reč o diskursnim radnjama, uočene su sledeće:

1. Iznošenje konkretnih/individualnih rezultata

"The corpus shows that in addition to performing the same function as the verbs discussed above (4), STATE serves the purpose of reporting witnesses (5) or experts' submissions (6)." (*Bells/7*, str. 204)

2. Tumačenje rezultata

"It is evident that solely the BEFORE component is evoked in this type of situation. The lack of utterance diversity might be caused by the formality and social typicality of the situation which requires a kind of formulaic linguistic behaviour regardless of social variables." (*Philologia/11*, str. 29)

3. Opis uzorka/instrumenata

"The PBL teaching method was tested during one semester within a LE course 4 with 20 third-year students (8 male and 12 female students) at average 21 years old." (*Nasleđe/36*, str. 250)

4. Opis procedure za analizu podataka

"After the riddle was read to a respondent, i.e. after he or she was given the task of proving that there was a place on the path that the monk occupied at the same hour of the day on the two separate journeys, we measured time that elapsed from the last word of the riddle to providing the final answer, be it correct or incorrect." (*Facta Universitatis/13 No. 1*, str. 16)

5. Razjašnjenje koncepata

"Before the actual analysis of the news examples, the selection and some terminology should be clarified..... Quality press is the term that refers to British

newspapers with national circulation that are characterised by their seriousness and objectivity and whose coverage primarily focuses on political, economic, cultural, and sports news." (*Facta Universitatis/14 No. 1*, str. 48)

6. Ponavljanje hipoteze

"It is hypothesized in this paper that two factors influence the presence of modal values in analyzed lexical items. These include textual dimension and syntactic environment." (*Bells/7*, str. 203)

7. Isticanje cilja rada

"The primary purpose of this comparative study is to examine the differences and similarities in perceptions and attitudes expressed by the two generations of first-year students of English separated by a nineteen-year span." (*Naslede/36*, str. 312)

Tabela 5. Kvantitativna analiza tipova diskursnih radnji u odeljku *Analiza podataka*

Tip diskursne radnje	Broj ponavljanja diskursne radnje
Iznošenje konkretnih/individualnih rezultata	12
Tumačenje rezultata	8
Opis uzorka/instrumenata	9
Opis procedure analize podataka	8
Razjašnjenje koncepata	2
Ponavljanje hipoteze	1
Isticanje cilja rada	2

Tabela potvrđuje da je ovaj odeljak prvenstveno namenjen iznošenju rezultata. Diskursne radnje koje detaljno izlažu metode takođe su često smeštene upravo ovde, što nije slučaj sa radovima anglofonih autora, koji o metodama govore u posebnom segmentu rada.

3.6. NAČIN STRUKTURISANJA ODELJKA *REZULTATI I DISKUSIJA*

Ova retorička celina, tipična za strukturu naučnih članaka anglofonih autora, u manjoj meri je zastupljena u tekstovima autora sa južnoslovenskog govornog područja. Ona se može naći nakon odeljka *Metode* ili pak nakon *Analize podataka*, te od toga zavisi koje će diskursne radnje sadržati, a uočene su sledeće:

1. Iznošenje konkretnih/individualnih rezultata

"It turns out that in 8 out of 12 stimuli musicians responded more accurately than non-musicians, as our auxiliary hypothesis 1a had anticipated ($p < .05$). In 4 stimuli, however, there was no statistically significant difference between the success of musicians and non-musicians in the segmentation task." (*Facta Universitatis/13 No. 2*, str. 85)

2. Tumačenje rezultata

"The reason for not using expanders in any of the given situations may be that the subjects did not find it natural to use them, or perhaps are not familiar with their use simply because expanders are not frequent in their native language." (*Philologia/10*, str. 44)

3. Naglašavanje sveobuhvatnog ishoda istraživanja

"In summary, both surveys yielded similar findings which show that most respondents thought that the 'best' English was spoken in Britain." (*Nasleđe/36*, str. 314)

4. Ponavljanje procedure za analizu podataka

"Therefore, in order to calculate learners' transfer errors in the initial stages of L2A, we analyzed their judgments on the L1-like test sentences for each language element (verb types: be, can, main verb; domains: IP and CP), taking into consideration only those answers where the learners incorrectly accepted the L1-like sentences as grammatical in L2." (*Philologia/11*, str. 39)

5. Ponavljanje cilja istraživanja

"The main purpose of this pilot study was to analyze the use of mitigating devices in requests produced by a group of Serbian students who learn English as a foreign language." (*Philologia/10*, str. 42)

6. Pregled prethodnih istraživanja

"Before presenting the results of the analysis we give an overview of existing research into the polysemantic structure of the lexemes *kuća* ('house') and *dom* ('home') in Serbian and we note that we are unaware of any similar analyses having been conducted for house and home in English.

Marković (1991) performed a contrastive semantic analysis of lexemes which denote the house and its parts in Serbo-Croatian, English and Russian and found few differences between the meaning extensions of these lexemes in Serbian and English...." (*Nasleđe/32*, str. 55)

7. Upoređivanje rezultata sa literaturom

"These findings are in line with those obtained from many other attitudinal studies conducted amongst non-native speakers, which have also indicated that standard British English accents (especially RP) enjoy greater prestige than American English accents (e.g. Jarvella et al 2001, Ladegaard and Sachdev 2006, Paunović 2009, Rindal 2010, Evans and Imai 2011, Pilus 2013, Stojić 2014)." (*Nasleđe/36*, str. 314)

8. Ukazivanje na ograničenja istraživanja

"The exact ranking, however, remains unresolved, as the present sample size and stimulus design failed to account for the position of adjacent constraints in the entire population." (*Facta Universitatis/13 No. 2*, str. 88)

Tabela 6. Kvantitativna analiza tipova diskursnih radnji u odeljku *Rezultati i diskusija*

Tip diskursne radnje	Broj ponavljanja diskursne radnje
Iznošenje konkretnih/individualnih rezultata	10
Tumačenje rezultata	8
Naglašavanje sveobuhvatnog ishoda istraživanja	2
Ponavljanje procedure za analizu podataka	5
Ponavljanje cilja istraživanja	1
Pregled prethodnih istraživanja	1
Upoređivanje rezultata sa literaturom	1
Ukazivanje na ograničenja istraživanja	1

Analiza zastupljenih diskursnih radnji pokazuje da se u ovom segmentu najčešće iznose i tumače rezultati istraživanja, što je slučaj i sa celinom *Analiza podataka*, pa se vidi da su ova dva segmenta međusobno zamenljiva, odnosno da konkretan tekst uglavnom sadrži ili jedan ili drugi odeljak. Takođe, može se videti da *Rezultati i diskusija* u manjoj meri sadrže elemente zaključka.

3.7. NAČIN STRUKTURISANJA ODELJKA ZAKLJUČAK

Olakšavajući element u analizi je da svi radovi sa retoričkim celinama poseduju ovu retoričku celinu. U tom smislu, sumirani rezultati se mogu lakše uočiti, te je i utvrđivanje ishoda istraživanja olakšano. Upoređujući ovaj deo sa međunarodnim modelom o kojem govori Po, može se reći da autori sa južnoslovenskog govornog područja zadovoljavaju međunarodne standarde.

Uočene su sledeće diskursne radnje:

1. Ponavljanje procedure za analizu podataka

"An experiment was conducted using a questionnaire with DCTs in which we manipulated the types of speech acts used for elicitation (requests and invitations) and the relation of social power between the interlocutors." (*Facta Universitatis/14 No. 2*, str. 111)

2. Naglašavanje sveobuhvatnog ishoda istraživanja

"The study investigated the usage of pragmatics by NNSs of English when making e-mail requests. It contributes to the body of research in e-mail pragmatics by showing first that NSs and NNSs of English differ greatly in the pragmatic strategies that they use when making e-mail requests, and second that e-mail pragmatic features are teachable to NNSs." (*Philologia/11*, str. 58)

3. Ponavljanje cilja istraživanja

"Our pilot study aimed at examining the use of mitigating devices by Serbian learners of English as a foreign language while completing a discourse completion task." (*Philologia/10*, str. 45)

4. Ukazivanje na ograničenja istraživanja

"In addition to certain limitations common to this area of study (e.g. a small number of participants and the choice of tasks for elicitation), another important limitation of this study was that it was not contrastive" (*Nasleđe/32*, str. 90)

5. Preporuka za dalja istraživanja

"Still, further and more extensive research of this topic is necessary to delineate all possible extensions of meaning from an evidently very prolific source domain of cleanliness into abstract domains..." (*Bells/4*, str. 38)

6. Ponavljanje namere istraživača

"This paper attempted to provide a summary of theoretical research of evidentiality, its treatment in linguistics, its typology, and its relation to epistemic modality through a review of some of the most influential theoretical considerations of evidentiality, followed by an analysis of daily newspaper examples from quality British and American newspapers and from Serbian newspapers that belong in the quality press category." (*Facta Universitatis/14 No. 1*, str. 60)

7. Ponavljanje teme istraživanja

"In this paper we analyzed the meaning extensions of the lexemes home in English and dom in Serbian from the cognitive linguistic perspective in order to establish the similarities and differences in their polysemantic structure." (*Nasleđe/32*, str. 58)

8. Upoređivanje rezultata sa literaturom

"Previous research also highlights EFL students' problems regarding the use of appropriate pitch contours, such as the use of rises instead of falls (and vice versa), wrong (too high) pitch level on unstressed syllables, wrong pitch movement over unaccented syllables preceding a fall (no gradual rise) and problems with the final pitch rise, either because it is too high (overshot) or because it is too low (Mennen 2007: 55)." (*Nasleđe/32*, str. 89)

Na osnovu pregleda diskursnih radnji, može se videti tendencija ponavljanja u zaključku, što nije karakteristično za radove anglofonih autora, s obzirom na to da međunarodni standard nalaže pročišćavanje teksta od suvišnih i ponovljenih informacija (Blagojević 2010: 532). Tabela 7 pokazuje kvantitativnu distribuciju diskursnih radnji.

Tabela 7. Kvantitativna analiza tipova diskursnih radnji u odeljku *Zaključak*

Tip diskursne radnje	Broj ponavljanja diskursne radnje
Ponavljanje procedure za analizu podataka	4
Naglašavanje sveobuhvatnog ishoda istraživanja	33
Ponavljanje cilja istraživanja	3
Ukazivanje na ograničenja istraživanja	6
Preporuka za dalja istraživanja	9
Ponavljanje namere istraživača	4
Ponavljanje teme istraživanja	5
Upoređivanje rezultata sa literaturom	1

4. ZAKLJUČAK

Rezultati ovog istraživanja potvrdili su polaznu hipotezu da je akademski stil pisanja usklađen sa obrascima sopstvene kulture, što se može zaključiti uvidom u retoričke celine zastupljene u analiziranim radovima. Kada je reč o segmentaciji samog teksta, primećuje se da se autori iz Srbije i regiona približavaju internacionalnim kriterijumima, s obzirom na to da veoma mali broj članaka ne poseduje retoričke celine. Međutim, retorička organizacija samih odeljaka se u velikoj meri razlikuje od modela koje su uspostavili Svejtz i Po, te je bilo vrlo zahtevno napraviti model koji bi se smatrao standardom kod autora sa južnoslovenskog govornog područja.

Svrha ovog i srodnih istraživanja pre svega ima pedagošku implikaciju za mlade naučne radnike koji se sve više služe stručnom literaturom na stranom jeziku, gde poznavanje konvencija pisanja u velikoj meri doprinosi razumevanju teksta. Pored toga, samostalni istraživački rad podrazumeva ovladavanje veštinom pisanja, kako na maternjem, tako i na stranom jeziku, te treba skrenuti pažnju autorima da je njihova čitalačka publika jedan od ključnih parametara koji će odrediti stil i način pisanja, što neminovno uključuje strukturisanje članka. Iz tog razloga, brojni lingvisti se sve više zalažu za ideju da bi viši nivoi studija trebalo da sadrže predmet koji se bavi analizom akademskog diskursa, pa retorička organizacija naučnoistraživačkog rada može biti jedan od segmenata kome treba posvetiti pažnju u okviru nastave akademskog pisanja.

LITERATURA

- Blagojević, S. 2010. Da li se u akademskom pisanju za međunarodnu zajednicu (i dalje) mogu identifikovati elementi akademskih obrazaca sopstvene kulture? U Lj. Subotić i I. Živančević-Sekeruš (ur.) *Susret kultura*. Novi Sad: Filozofski fakultet, 531-538.
- Blagojević, S. 2012. How to Help a Reader through an Academic Article? Signalling Devices in Research Articles Written by English and Serbian Academics. *Facta Universitatis. Series: Linguistics and Literature Vol.10, No.2, 2012*, 79-87.
- Bugarški, R. 2003. *Uvod u opštu lingvistiku*. Sabrana dela, knjiga 6. Beograd: Čigoja štampa, Biblioteka XX vek.
- Eksner, A. 2016. *Uvod u objavljivanje naučnih publikacija – prethodna iskustva, koncepti, strategije*, prev. M. Kostić. Beograd: Centar za promociju nauke. [Internet]. Dostupno na: <http://nauka.cpn.rs/sadrzaj/objavlivanje-u-naucnim-casopisima/#74> [04.12.2017].
- Hinds, J. 1987. Reader versus writer responsibility: A new typology. In U. Connor and R. B. Kaplan (Eds.) *Writing Across Languages: Analysis of L2 Text*. Reading, MA: Addison-Wesley, 22-39.
- Kaplan, R. B. 1966. Cultural Thought Patterns in Intercultural Education. *Language Learning* 16, 1-20.
- Lakić, I. 2010. Analysing Genre: Research Article Introductions in Economics. *JoLIE, Journal of Linguistic and Intercultural Education, Vol. 3/2010*, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 83-99.

- Markkanen, R, M. S. Steffensen and A. Crismore. 1993. Quantitative contrastive study of metadiscourse problems in design and analysis of data. *Papers and studies in contrastive linguistics*, vol. 28, 137–151.
- Nair, P.K.R. & Nair, V.D. 2014. Organization of a Research Paper: The IMRAD Format. In *Scientific Writing and Communication in Agriculture and Natural Resources*. Cham: Springer, 13–25.
- Pho, P. D. 2008. How can Learning about the Structure of Research Articles Help International Students? In T. McGrath (Ed.) *19th ISANA International Education Association Conference Proceedings*. The Gap, Queensland: ISANA International Education Association Inc. [Internet]. Dostupno na: http://isana.proceedings.com.au/docs/2008/paper_Dzung.pdf [15.09.2017].
- Polovina, V. 1982. Savremena tekst lingvistika i njena primena. *Živi jezici*, Br. 29/1-2. Beograd: Društvo za strane jezike i književnost, 124–134.
- Swales, J. 1981. Aspects of Article Introductions. In *Aston ESP Research Report No. 1*, Language Studies Unit. Birmingham: University of Aston.
- Swales, J. 1990. *Genre Analysis. English in Academic and Research Settings*. Cambridge: CUP.

SUMMARY

HAS THE STRUCTURE OF RESEARCH ARTICLES WRITTEN BY SOUTH SLAVIC ACADEMIC WRITERS APPROACHED THE INTERNATIONAL CONVENTIONS?

This paper aims to study the structure of the scientific articles written in English by academic writers of South Slavic background in the field of language studies in order to determine the extent to which they approached the international conventions on this issue. The number of rhetorical units and discourse strategies in each section were analyzed. The research was carried out on the corpus of 40 papers published in Serbian journals in the period from 2010 to 2017. The results indicate an evident improvement when it comes to the number of rhetorical units, which is not the case with the structure and organization of the sections themselves.

KEYWORDS: academic discourse, international academic community, writing conventions, rhetorical unit segmentation.

(Originalni naučni rad primljen 28.11.2017;
ispravljen 7.12.2017;
prihvaćen 9.12.2017)